

ECN 122 – Introduksjon til makroøkonomi II

Onsdag 19. mai 2021, kl 14-17:30 (3,5 timer)

Dette er oppgavene for del 2+3

Verktøy: **Alle, men forutsetter individuell besvarelse uten hjelp fra andre**

Fagansvarlig: Eirik Romstad. Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf. 6723 0555)

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI.

Les følgende instruksjoner nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parentes): (1): 30 fleirvalgsspørsmål (30 poeng, maks 70 minutt), (2) fem grafiske analyser (20 poeng) og (3) fem analytiske spørsmål (50 poeng). **Totalt antall poeng er 100. Sett av nok tid på slutten for å laste opp PDF til WiseFlow.**
- For hvert spørsmål skriv teksten rett inn i svararket der det står **Svar:** her (i Word-fila dere finner på WiseFlow sammen med denne oppgaveteksten i PDF). Viss du ikke kan svare på et spørsmål, la spørsmålet stå ubesvart. **Du skal ikke slette spørsmålteksten uansett om du har svart eller ikke svart på spørsmålet.**
- For å svare på enkelte spørsmål må du kanskje tegne en figur. Den kan du tegne for hand, ta et bilde med mobilen din, og så lime inn på rett sted i dokumentet, ELLER du kan bruke et tegneprogram på PCen din og lime figuren inn. Korte kommentarer til figuren kan skrives inn med håndskrift på bildet av figuren. Meir utførlige kommentarer til figuren – skriv inn med PC på rett sted.
- Noen farger gjengis dårlig på bilder. Bruk derfor helst svart eller blå penn for figuren, og trenger du ei ekstra farge, bruk rød. Ikke bruk grønn for det er ei farge som vises dårlig på bilder.
- Merk alle akser og alle linjer/felt i grafene.

Sett av tid til å konvertere dokumentet ditt til PDF før du laster opp i WiseFlow.

DEL 2: GRAFISK ANALYSE (20 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hvert delspørsmål er verdt 1,333 poeng. **Husk å merke aksene tydelig.** For delspørsmål (b) og (c), marker det som skjer, f.eks. med bokstav for delspørsmålet i grafen du lager og limer inn på rett plass. Skriv ev. verbal tilleggsanalyse på PC.

2-1. Kapitalmarkeder under en lågkonjunktur

- (a) Tegn en figur som beskriver et standard kapitalmarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta $\{r^0, K^0\}$ og forklar hva K^0 uttrykker.

Svar: her

- (b) Vis effekten grafisk i dette kapitalmarkedet av en lågkonjunktur. Marker den nye markedslikevekta, $\{r^B, K^B\}$

Svar: her

- (c) Lågkonjunktoren har allerede ført til en svak auke i arbeidsløysa og tiltakende pessimisme i økonomien. Hvilket tiltak vil du anbefale at styresmaktene setter i verk? Forklar kort.

Svar: her

2-2. Valutamarkeder og nasjonal lågkonjunktur

- (a) Tegn en figur som beskriver et standard valutamarked med markedsbestemt (flytende) valutakurs. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta.

Svar: her

- (b) På grunn av en lønnskonflikt faller eksporten meir enn importen i et land. I figuren fra (a) vis hvordan dette påvirker valutamarkedet og marker den nye markedslikevekta. Forklar kort årsakene til endringene i valutamarkedet.

Svar: her

- (c) Hvordan påvirker virkningene i (b) eksporten og velferden i landet? Forklar kort.

Svar: her

2-3. Varemarkeder: Nødvendighets- og luksusvarer

- (a) Tegn to varemarkeder i en felles graf, det ene markedet er for nødvendighetsgoder, det andre markedet for luksusgoder. Tegn de to markedene slik at de får samme likevekt $\{P^0, Q^0\}$.

Svar: her

- (b) Det skjer et uventa og like stort negativt tilbudssidesjokk i begge markedene. Tegn inn den nye tilbudskurva i figuren fra (a), og marker de nye likevektene: $\{P^N, Q^N\}$ for nødvendighetsgodet og $\{P^L, Q^L\}$ for luksusgodet. Hvorfor blir de to likevektene forskjellige som følge av det identiske tilbudssidesjokket?

Svar: her

- (c) (i) Hvorfor er det viktigere å redusere de negative virkningene av et negativt tilbudssidesjokk for nødvendighetsvarer enn for luksusvarer? (ii) Hva slags tiltak peker seg ut for å redusere de negative virkningene av det negative tilbudssidesjokket for nødvendighetsgoder? Grunngi det/de valgte tiltaka dine.

Svar: (i) her

(ii) her

2-4. Arbeidsmarkeder og arbeidskraftsmobilitet

To arbeidsmarkeder, A og B, krever samme kompetanse. Det er høyere reallønn i arbeidsmarked A enn i arbeidsmarked B.

- (a) Tegn en figur som beskriver den opprinnelige situasjonen i de to arbeidsmarkedene før arbeidstakerne flytter på seg. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevektene.

Svar: her

- (b) I figuren i (a) marker hvordan arbeidskrafta flytter på seg og de nye markedslikevektene? Kommenter hvorfor forskjellen i reallønna i de to arbeidsmarkedene i teorien blir like når kostnadene er null med å skifte jobb og eventuelt flytte.

Svar: her

- (c) (i) På hvilke måter er denne enkle modellen av arbeidsmarkedene relevant i makroøkonomi?
(ii) Hvordan kan dette rammeverket brukes for å kritisere Frontfagsmodellen?

Svar: (i) her

(ii) her

2-5. Autarki og internasjonal handel

En økonomi består kun av to goder, 1 og 2.

- (a) Tegn et produksjonsmulighetsområde for de to godene, 1 og 2. De innenlandske markedsprisene er hhv. P_1^A og P_2^A der heva A indikerer autarki (fravær av handel). Marker optimal produksjon og forbruk av de to godene. Forklar kort hvorfor løsninga blir som du har skissert.

Svar: her

- (b) I figuren du tegna i (a), sett inn virkninga av internasjonal handel når:
1. verdensmarkedsprisen for gode 1 er lågere enn autarkiprisen dvs. $P_1^H < P_1^A$, mens
 2. verdensmarkedsprisen for gode 2 er høyere enn autarkiprisen, dvs. $P_2^H > P_2^A$

Svar: her

- (c) Hva blir velferdseffekten av internasjonal handel under denne stiliserte situasjonen? Hvordan samsvarer dette med hva vi veit om velferdseffektene av internasjonal handel?

Svar: her

DEL 3: SPØRSMÅL MED UTREKNINGER, GRAFISK ELLER VERBAL ANALYSE (50 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hver oppgave er verdt 10 poeng (hvert delspørsmål er verdt 5 poeng). Viss du meiner at vesentlige opplysninger mangler eller er utelatt fra oppgaveteksten for å kunne svare på en klar måte, start svaret ditt med å **skrive ned de forutsettingene** du trenger for å gi et klart svar. På noen av oppgavene er det mulig at en enkel figur eller et eksempel kan gjøre det lettere for deg å svare klart.

3-1. Økonomisk politikk for å tette produksjonsgapet under internasjonal handel

- (a) Hvordan kan likviditetsfella hjelpe oss i valget av virkemiddel for å redusere omfanget av lågkonjunkturer til lågest mulig kostnader for samfunnet under internasjonal handel?

Svar: her

(b) Det mest aktuelle pengepolitiske virkemidlet i Norge mot en lågkonjunktur er å redusere styringsrenta.

(i) Hvilken ekstra gunstig effekt har redusert styringsrente under internasjonal handel?

(ii) Hvilken negativ virkning kan redusert styringsrente ha under internasjonal handel?

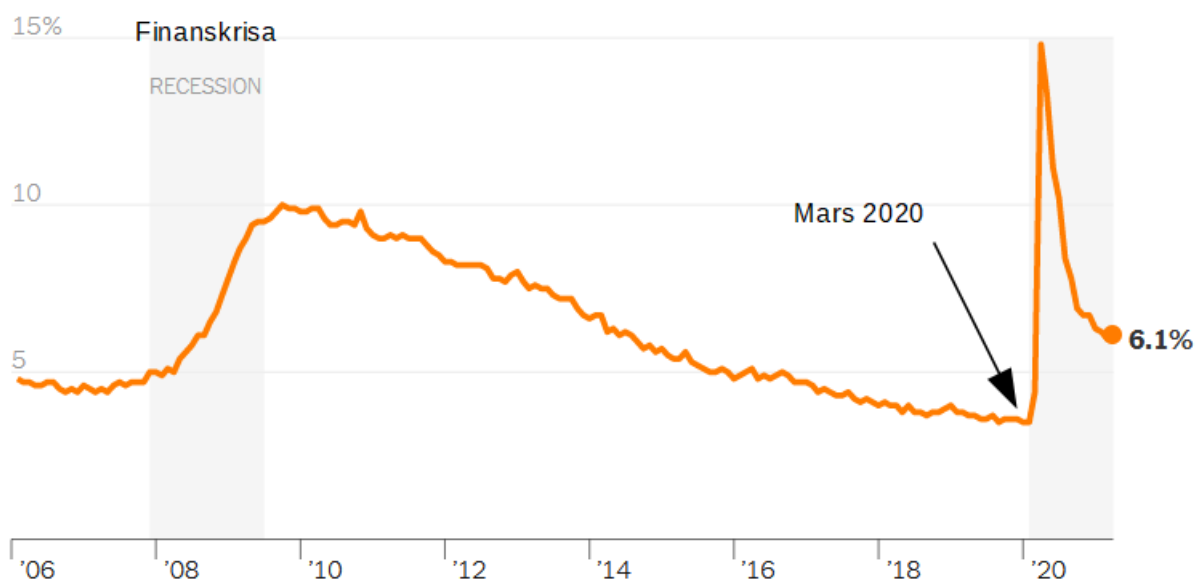
Svar: (i) her

(ii) her

3-2. Amerikansk økonomi og nyere kriser

Grafen under viser arbeidsløysa i USA fra 2006 og fram til i dag. For å få fart på økonomien etter koronakrisa har den amerikanske regjeringa iverksatt en stor økonomisk tiltakspakke til en verdi av 19.000 milliarder kr (ca. 1.8 ganger verdien av det norske oljefondet). Mange økonomer hadde forventa en vekst i sysselsettinga på ca. 1 million arbeidsplasser i april 2021. Den faktiske veksten ble drøye fjerdeparten.

Før koronaen inntraff var arbeidsløysa i USA på ca. 3,5 % og før finanskrisa på ca. 4,1 %. I de to høgkonjunktorene før de omtalte nedgangsperiodene var det tiltakende inflasjon i USA og liten vekst i sysselsettinga.

Sesongkorrigert arbeidsløysa. Kilde: Bureau of Labor Statistics, gjengitt i New York Times

(a) Hvilke forhold indikerer at NAIRU i USA lå på ca. 4 % rundt 2008 og ca. 3,5 % rundt 2020 før koronaen? Forklar kort.

Svar: her

(b) Enkelte økonomer har uttrykt bekymring for at den amerikanske tiltakspakka er for omfattende og vil gi høyere inflasjon og beskjeden vekst i sysselsettinga sjøl om arbeidsløysa ved utgangen av april 2021 var på 6,1 %. Hvilken mulig støtte finnes for disse bekymringene i figuren ovafor? Forklar kort i forhold til at arbeidsløysa før Finanskrisa var ca. 4% og før koronakrisa ca. 3,5%.

Svar: her

3-3. Den økonomiske politikken i EU etter Finanskrisa

EU anført av et penge- og finanspolitisk konservativt Tyskland har vært forsiktig med å bruke ekspansive makroøkonomiske tiltak sjøl om deler av EURO-sona har slitt økonomisk.

- (a) Hvilke grunner finnes for den tyske skepsisen mot å kjøre en meir ekspansiv økonomisk politikk i perioden mellom disse to store krisene? Forklar kort.

Svar: her

- (b) Koronakrisa førte til et skift i tysk mentalitet: Med ett ble Tyskland et av landa som gikk sterkest inn for de omfattende krisepakken fra EU. Hva var de viktigste årsakene til det tyske «stemningsskiftet»? Forklar kort.

Svar: her

3-4. Arbeidsproduktivitet og verdiskaping i norsk økonomi

Etter år 2000 har veksten i den norske arbeidsproduktiviteten vært lågere enn i mange andre land det er naturlig at vi sammenlikner oss med.

- (a) Noen økonomer peker på manglende skattlegging av boliger i Norge som ei årsak til den låge veksten i arbeidsproduktivitet? Drøft sammenhengene mellom arbeidsproduktivitet og boligmarkedet.

Svar: her

- (b) Sjukefraværet i Norge er høgt og andelen av personer på tiltak er høg sammenlikna med mange andre land. Hva kan skje med arbeidsproduktiviteten når fleire deltar i arbeidslivet?

Svar: her

3-5. Olje og gass eller klima og miljø?

Omfanget av klimautfordringene gjør at mange tar til orde for ei tidsbestemt avvikling av norsk olje- og gassvirksomhet.

- (a) Bruk K- og S-sektorrammeverket for å se på de økonomiske virkningene ei nedstenging av den norske olje- og gassvirksomheten innen 2035.

Svar: her

- (b) Sammenlikna med tidligere perspektivmeldinger har miljø og klima fått en større plass. Hvilke forhold er det spesielt viktig å legge vekt ved ei mulig sterkere satsing på miljø og klima de nærmeste 20 åra? Grunngi kort.

Svar: her

Bjarne Ytterhus
ekstern vurdering av oppgaveteksten

Eirik Romstad
fagansvarlig